

Nytt år - nye muligheter

Tor Levin Hofgaard
president i Norsk psykologforening

Det er alltid noe nesten magisk med et nytt år: Følelsen av en ny start, av at man legger noe bak seg, og at en ny måte å tenke på kan inntre bare fordi vi har bestemt oss for å dele opp solens og jordens dans med hverandre som vi har gjort.

I realpolitikens verden er det imidlertid få mirakler å spore, selv om kalenderen bikker over i januar. Vi starter dette året med en ny lov om kommunale helse- og omsorgstjenester, der psykisk helse er likestilt med somatisk helse som en kommunal oppgave. Men, sukk, der forsvant opplevelsen av magi allerede. En ny lov skaper ingen endring i seg selv. Den må fylles med innhold. Det må bevilges penger. Det må vedtas retningslinjer for kvalitet, og rådmenn må prioritere i trange kommunebudsjett. Alt dette må skje før døren åpnes til et kommunalt psykisk helsetilbud med lav terskel, der en psykolog er del av en tverrfaglig gruppe og sier «Velkommen! Du er på rett sted».

Jeg har ingen glasskule jeg kan se inn i. Men det krever ikke mye spåmannskunst å forutsi at 2012 vil bli preget av fortsatt debatt om krise i helsetjenesten. Det er forståelig at det blir debatt om bruk av fellesskapets midler. Samtidig håper jeg for 2012 at det blir mulig å nyansere debatten om helsetjenestene.

Det er mange som får god hjelp i det norske helsevesenet. At det er et forbedringspotensial, og at det tidvis skjer feil, betyr ikke at alt er galt, og at vi må begynne på nytt, slik en ofte får inntrykk av i aviser og i TV-reportasjer. Medienes oppgave er ikke å fortelle verden om alt som går bra. Men derfor påhviler det oss som jobber i tjenestene, og de som representerer pasientperspektivene, å benytte alle anledninger til å bibringe et bredere perspektiv i helsedebatten enn det mediene velger.

I dette nye året vil vi ganske sikkert få ny diskusjon om manglende forsøk på å sikre frivillig behandling *før* tvang for dem med de alvorligste psykiske lidelsene. Det er en viktig debatt. Samtidig er den gjerne preget av at vi som deltar oftere snakker *til* enn *med* hverandre. Jeg ønsker at vi i 2012 skal få flere møtepunkter mellom brukere, profesjoner og forskningsmiljøer hvor vi setter oss ned og snakker sammen om veien videre mot et felles mål om minst mulig bruk av tvang. Store konferanser er vel og bra. Vi skal ha det også. Men jeg savner dialogene, og håper vi får flere av dem.

I 2011 har det vært en gryende debatt om sykeliggjøring av livet. Stadig flere livsopplevelser kategoriseres nå som helsetjenestens ansvarsområde. Det finnes snart en diagnose for hver smerte eller hvert ubehag i vårt levde liv, enten det er private eller yrkesmessige problemer. Jeg håper vi fortsetter å debattere dette i 2012, uten at vi samtidig skaper skyld, eller bidrar til stigma, for dem som allerede har diagnoser. Det er viktig at vi får en diskusjon om hva som er drivkreftene bak at stadig mer av livet ender i diagnosehåndboken. Og vi bør kunne reise spørsmål om det finnes alternativer til sykdomsdiagnoser når noen føler behov for hjelp fra storsamfunnet.

I debatten om sykeliggjøringen av livet blir det også spørsmål om sammenhengen mellom det mentale og det fysiske. Det er en gryende erkjennelse av at psyken har stor innvirkning også på fysiske plager og sykdommer. Likevel opererer helsetjenesten fortsatt med nesten vanntette skott mellom psykisk helse og somatikk. På somatiske avdelinger er det nærmest totalt fravær av personell med kompetanse på psykologi. Og vi som jobber med psykisk helse, er samtidig nesten ukjente med begrepsapparatet og virkeligheten i somatikken, annet enn det vi blir fortalt av enkeltpasienter vi møter. I 2012 håper jeg vi kan etablere noen felles plattformer for å bygge ned skillet mellom

det mentale og det fysiske. Og at vi kan gjøre det i fellesskap med andre helseprofesjoner og med brukerrepresentanter både i psykisk helse og i somatikk.

Godt nytt år!